Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U005101

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-09-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Доля Юлія Валентинівна

2. Yuliia Dolia

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-0452-343

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 20749 економіка

Дата захисту: 03-09-2026

Спеціальність за освітою: 051 Економіка

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16352

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.35.51, 06.73.07, 06.92

Тема дисертації:

1. Теоретико-методичні засади розвитку ринку криптовалют у системі економічної безпеки держави

2. Theoretical and methodological foundations of the cryptocurrency market development in the system of economic security of the state

Реферат/анотація:

1. Дисертаційну роботу присвячено розв'язанню актуальної наукової задачі – формуванню стратегічних напрямів розвитку ринку криптовалют у системі економічної безпеки держави. Актуальність дослідження зумовлена стрімким масштабуванням блокчейн-технологій, розвитком децентралізованих фінансів, а також нагальною потребою у превентивній мінімізації системних ризиків, детінізації ринку та ефективному фінансовому моніторингу. Основний акцент зроблено на необхідності переходу від пасивних моделей нагляду до проактивної адаптивно-ліберальної регуляторної архітектури. Запропоновано структурно-логічну модель, яка виокремлює 6 етапів еволюції крипторинку (від зародження у 2008 році до сучасної інституціоналізації) у контексті трансформації традиційних фінансових інститутів. За допомогою бібліометричного аналізу (VOSviewer) масиву даних із 84 країн виокремлено 6 тематичних та 7 географічних кластерів, що підтверджує міждисциплінарний та глобальний характер криптоекономіки. Застосовано алгоритми багатовимірної класифікації (k-середніх) та панельне економетричне моделювання для 35 країн

на основі концепції «Push & Pull factors». Доведено, що для країн на кшталт України блокчейн-інфраструктура є критично важливою альтернативою традиційній банківській системі. Розроблено матрицю впливу цифрових активів на 8 базових складових економічної безпеки держави. Ідентифіковано як позитивні ефекти (фінансова інклюзія, інновації), так і загрози (відмивання коштів, тінізація капіталу). На основі аналізу 9 841 транзакції мережі Ethereum розроблено алгоритм виявлення шахрайських операцій (сформовано 665 асоціативних правил) та визначено порогові значення ризикової активності. Запропоновано 16 індикаторів раннього попередження загроз на основі рекомендацій FATF, МВФ та Chainalysis. Із застосуванням теорії нечітких множин розраховано інтегральний індекс загроз та побудовано три прогнозні сценарії розвитку регуляторного середовища на 2026–2028 роки. За допомогою моделей розподіленого лагу Алмона кількісно оцінено часові затримки впливу крипторинку на традиційну фінансову систему (для України цей лаг становить від 1 до 6 днів, що доводить необхідність макропруденційного нагляду). Метод «різниця різниць» довів, що нормативні зміни мають лише короткостроковий ефект адаптації та не перешкоджають припливу довгострокових іноземних інвестицій. Дослідження обгрунтовує, що нейтральна модель регулювання, яка наразі характерна для України, призводить до правової невизначеності та втрати фіскальних надходжень. Як практичне рішення розроблено чотиривекторну дорожню карту державного регулювання, яка передбачає інституційно-правове оновлення, посилення фінансового моніторингу, інтеграцію крипторинку в реальний сектор та підвищення міжнародної конкурентоспроможності. Її реалізація (у три етапи) з урахуванням європейського регламенту MiCA та стандартів FATF дозволить до 2030-2031 років перетворити криптоінклюзію з джерела фінансового стресу на потужний чинник інвестиційної привабливості та зміцнення економічної безпеки держави.

2. The dissertation is dedicated to addressing a pressing scientific issue: formulating strategic directions for the development of the cryptocurrency market within the framework of state economic security. The relevance of this research is driven by the rapid scaling of blockchain technologies, the proliferation of decentralized finance (DeFi), and the urgent need for the preventive minimization of systemic risks, the de-shadowing of the market, and effective financial monitoring. The primary emphasis is placed on the necessity of transitioning from passive oversight models to a proactive, adaptive-liberal regulatory architecture. A structural-logical model is proposed, delineating six stages of the cryptocurrency market's evolution - from its inception in 2008 to its current institutionalization - within the context of the transformation of traditional financial institutions. Through bibliometric analysis (using VOSviewer) of a dataset encompassing 84 countries, six thematic and seven geographic clusters were identified, thereby substantiating the interdisciplinary and global nature of the cryptoeconomy. Multidimensional classification algorithms (k-means) and panel econometric modeling were applied to 35 countries, grounded in the "Push and Pull factors" framework. It has been empirically proven that for countries such as Ukraine, blockchain infrastructure serves as a critically important alternative to the traditional banking system. A matrix illustrating the impact of digital assets on eight fundamental components of state economic security has been developed. Both positive externalities (financial inclusion, innovation) and potential threats (money laundering, capital shadowing) were identified. Based on the analysis of 9,841 Ethereum network transactions, an algorithm for detecting fraudulent operations was developed—yielding 665 association rules—and threshold values for high-risk activity were established. Sixteen early warning indicators for potential threats are proposed, drawing upon the recommendations of the FATF, the IMF, and Chainalysis. Utilizing fuzzy set theory, an integral threat index was calculated, and three prognostic scenarios for the evolution of the regulatory environment spanning 2026–2028 were constructed. Employing Almon distributed lag models, the temporal delays of the cryptocurrency market's impact on the traditional financial system were quantitatively assessed. For Ukraine, this lag ranges from 1 to 6 days, underscoring the necessity of macroprudential supervision. The difference-in-differences (DiD) method demonstrated that regulatory modifications yield only a short-term adaptation effect and do not impede the inflow of long-term foreign investments. The study substantiates that the neutral regulatory model currently characterizing Ukraine leads to legal ambiguity and the loss of fiscal revenues. As a practical solution, a four-vector roadmap for state regulation has been developed, encompassing institutional and legal framework updates, the enhancement of financial monitoring, the integration of the cryptocurrency

market into the real economic sector, and the improvement of international competitiveness. Its phased implementation (in three stages), aligned with the European MiCA regulation and FATF standards, will enable the transformation of crypto-inclusion from a potential source of financial stress into a potent driver of investment attractiveness and the reinforcement of state economic security by 2030–2031.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Boyko A., Dotscenko T., Dolia Y .Patterns of financial crimes using cryptocurrencies. Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві. 2022. №2(44). С. 23–28. DOI: https://doi.org/10.55643/ser.2.44.2022.454
- Доля Ю. В., Боженко В. В. Ринок криптовалюти в умовах трансформації національної економіки: бібліометричний аналіз та структурно-логічна модель становлення. Актуальні проблеми сталого розвитку. 2025. №2(9). С. 536-547. DOI: https://doi.org/10.60022/2(9)-63S
- Доля Ю. В., Боженко В. В Макроекономічні наслідки регулювання ринку криптовалюти: квазіекспериментальний аналіз. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2026. №2(20). С. 521-528. URL: https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/831
- Доля Ю. В., Боженко В. В. Оцінювання макроекономічних та інституційних детермінантів криптоінклюзії населення. Актуальні проблеми сталого розвитку. 2026. №3(1). С. 322-331. DOI: https://doi.org/10.60022/3(1)-39S
- Доля Ю.В. Закономірності здійснення фінансових кібершахрайств з використанням криптовалюти. Удосконалення системи запобігання та протидії фінансовим кібершахрайствам: теоретико-методологічні та практичні аспекти: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.О.Бойка та д-ра екон. наук, доц. Г.М.Яровенко. – Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 26-33
- Доля Ю.В. Криптовалюта і кібербезпека: точки перетину та перспективи. Виклики кібербезпеки індустрії фінансових послуг: матеріали наукової онлайн-конференції (Суми, 29 червня 2025). Суми: Сумський державний університет, 2025. С. 11-13
- Доля Ю.В. Стратегічні напрями розвитку ринку криптовалют в Україні. Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 15-17 квітня 2025 року). Суми: Сумський державний університет, 2025. – С.124-127
- Доля Ю.В. Моніторинг впливу ринку криптовалют на економічну безпеку держави: методичний підхід. Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 3 грудня 2025 року). Суми: Сумський державний університет, 2025. С. 110-112

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; рукопис дисертації

Соціально-економічна спрямованість: забезпечення економічної безпеки; поліпшення якості життя

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U100467

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боженко Вікторія Володимирівна

2. Viktoriia Bozhenko

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9435-0065

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стегней Маріанна Іванівна

2. Marianna Stehnei

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4688-6447

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колдовський Артем Володимирович

2. Artem Koldovskyi

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-5827-4649

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" Житомирський економіко-гуманітарний інститут

Код за ЄДРПОУ: 25310670

Місцезнаходження: вул. Вільський шлях, Житомир, Житомирський р-н., 10020, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семеног Андрій Юрійович
2. Andrii Semenog

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3222-9574

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Миненко Сергій Володимирович
2. Serhii Mynenko

Кваліфікація: д.філософ, доц., 051

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3998-9031

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Тютюник Інна Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Тютюник Інна Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Бойко Антон Олександрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна